

שיעור מספר 9
22 – 28 לאוגוסט*

שמעון והגויים

שבת אחר הצהריים

קראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: מעשי השליחים
2:5-21 ; 10:1-8 ; 10:23-48 ; הרומיים 2:14-16 ; מעשי השליחים 10:9-22 ;
10:1-10 ; 11:1-10 ; 15:1-35.

פסוק לשינון: "וַיֹּאמֶר פֶּטְרוֹס אֲלֵיהֶם שׁוּבוּ מִדְרָכֵיכֶם וְהִטְבְּלוּ כָּל־אִישׁ מִכֶּם
לְשֵׁם יֵשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ לְסִלְיַחַת חַטָּאֵיכֶם וְקַבְּלֶתֶם אֶת־מִתְנַת רֹחַ הַקֹּדֶשׁ. כִּי לָכֶם
הֵהָבֵטָה וְלִבְנֵיכֶם וְלִכְל הָרְחוּקִים לְכָל־אֲשֶׁר קָרָא וְהָיָה אֱלֹהֵינוּ לָהֶם." מעשי
השליחים 2:38,39.

שמעון היה השליח הראשון שהכריז ישועה לגויים. הוא המשיך לספק מנהיגות בבית הכנסת במשך שנים לאחר הקמתו, אפילו אחרי ששאל הפך לשליח לדוגמא לגויים. שמעון, יחד עם שאול, עזר לקהילה הקדומה, ומנהיגיה (רובם יהודים) הבינו את האוניברסליות של ההסמכה הגדולה. שמעון פעל בכדי להביא לקהילה משולבת, איחוד בין גויים מתגיירים, שלא היו מודעים לנקודות המלוטשות יותר של התרבות היהודית לבין יהודים חוזרים בתשובה שמנהיגיהם נטו לאפיין אלוהות מוחלטת. כמו כל השליחים החלוצים, היה על שמעון להבדיל בין אלוהות מוחלטת בלתי ניתנת לשינוי לבין מנהגי מסורת שאין בהם חשיבות בחייו של המאמין, בין אם יהודי או גוי. היה זה שמעון שהכריז במועצת ירושלים על הגויים שאלוהים "לא הבדיל בְּיַנְיָנוּ וּבְיַנְיָהֶם כִּי טָהַר אֶת־לִבָּבָם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה" (מעשי השליחים 9:15), שמעון הוא שעזר לפתור את הבעיות שאיימו על אחדות הקהילה המוקדמת.

* לימדו את השיעור השבועי לקראת שבת ה-29 לאוגוסט.

שמעון בחג השבועות

מילותיו האחרונות של ישוע לפני עלייתו השמימה היו בעלות מסר של שליחות מטבען: **”אָבֵל תִּשָּׂאוּ גְבוּרָה בָּבוא עֲלֵיכֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְהֵייתֶם עֲדֵי בִירוּשָׁלַיִם וּבְכָל יְהוּדָה וּבְשׂוֹמְרוֹן וְעַד־קֶצֶה הָאָרֶץ.”** (מעשי השליחים 1: 8). כאן אנו רואים שוב את יפוי הכוח להפצת הבשורה בכל רחבי העולם. רק עשרה ימים לאחר מכן, החלה קריאה זו להתיישם, ולשמעון היה תפקיד מפתח בה.

קיראו את מעשי השליחים 2:5-21. כיצד מראה אירוע זה את כוונתו של אלוהים להפצת הבשורה בעולם כולו ותפקידם של היהודים בהפצה והכרזה זו?

השליחות הגדולה התגשמה לראשונה בחג השבועות. מטרת השראתה של רוח הקודש על המאמינים הייתה ביטוי החדשות הטובות לעולם והביאה תוצאות עצומות בחג השבועות. הייתה זאת אך הקדמה של תוצאות כבירות הרבה יותר העתידות לבוא בשנים שלאחר מכן. דרשתו של שמעון הכילה מספר נקודות עיקריות שנתרו עדיין לרוונטיות לזמננו:

ראשית, נבואות התנ"ך וההבטחות שבכל הכתובים התגשמו במשיח (מעשי השליחים 2:17-21), אמת שהתגלתה דרך מעשיו רבי העוצמה ואותות שנלוו לפועלו וכמו כן גם דרך מותו וקימתו לתחייה (פס' 22-24). שנית, ישוע רומם, והוצב לימינו של אלוהים, ועכשיו הוא המשיח, אדון כל (פס' 33-36). דרכו, כל מי שיחזור בתשובה וייטבל, יקבל שליחת חטאים (פס' 38, 39).

אנו רואים כאן את התלמיד הפעיל שמעון אומר את דברו ועומד איתן באמונתו בישוע. הוא נקרא על-ידו לגלות מנהיגות חזקה בימיה הראשונים של הקהילה. בשונה משאול השליח שמעון היה אמנם פחות קוסמופוליטי ובעל יכולת הסתגלות לתרבויות ודתות אחרות (גלטיים 2: 11-14), אך הוא סלל את הדרך לביטוי בחמישה-עשר מדינות, כשלימד יהודים שיצאו לתפוצות מירושלים. יהודים אלו שימשו כגשר חשוב מאוד להבאת החדשות הטובות למזרח התיכון של זמנו.

מה מגלה סיפור זה של חג השבועות על הצורך המוחלט שלנו לרוח הקודש בחיינו? מה נוכל לעשות בכדי להיות יותר קשובים להנחיית הרוח?

חזרתו בתשובה של קורנליוס: חלק א'

קיראו את מעשי השליחים 8:1-10, 23-48. מה מלמד אותנו סיפור זה של הגוי שהפך לחסידו של ישוע על הישועה ועל מתן עדות?

חזרתו בתשובה של קצין הצבא הרומי קורנליוס, כונתה 'שבועות לגויים'. סיפור זה מהווה מרכיב קריטי במעשי השליחים, נושא שעסק במחלוקת שהייתה בקהילה הקדומה-היכול גוי להיות למשיחי מבלי להיות יהודי קודם לכן?

מטה הצבא הרומי שלחבל יהודה, כולל ירושלים, היה בקיסריה. קורנליוס היה אחד מששת שרי מאה שפיקדו על כ-600 חיילים שנמנו על הגדוד האיטלקי בבסיס. שמו מלמד שהיה צאצא למשפחה צבאית רומאית מהוללת, שושלת שממנה בא המפקד שהביס את חניבעל, רב-אלוף קרתגי שעשה שמות כנגד רומא במשך שנים. יותר חשוב מזה, קורנליוס היה אדם ירא שמים שנהנה מאחווה רוחנית עם משפחתו, התפלל באופן קבוע, והיה נדיב לנזקקים. אלוהים שמע את תפילותיו ושלח אליו מלאך עם מסר המיוחד לו.

"תוך אמונה באלוהים כבורא שמים וארץ, רחש לו (לאלוהים) קורנליוס כבוד, קיבל את סמכותו, וביקש את עצתו בכל ענייני החיים. הוא היה נאמן לה' במשק ביתו ובחובתו הציבורית. הוא כונן את מזבח האלוהים בביתו, שכן הוא לא העז לנסות לבצע את תוכניותיו או לשאת באחריות שהייתה עליו מבלי עזרתו של אלוהים" (אלן גיי וייט, מעשי השליחים, עמ' 133).

שימו לב גם, למה שקרה כאשר קורנליוס נפגש לבסוף עם שמעון. הוא קד לו והשתחוה לו. לפיכך, מה שאנחנו רואים הוא שגוי זה, המועדף של אלוהים, אדם אדוק, עליו היה עדיין ללמוד אמת רבה, אפילו ברמה הבסיסית ביותר; וללא ספק, עתיד היה קורנליוס ללמוד עוד.

מהן כמה מתכונותיו של קורנליוס, אפילו בבורותו, שכדאי לכולנו לאמץ בחיינו הרוחניים?

חזרתו בתשובה של קורנליוס: חלק ב'

”וַיִּפְתַּח פֶּטְרוֹס אֶת־פִּיו וַיֹּאמֶר עֲתָה יָדַעְתִּי בְּאֵמֶת כִּי הָאֱלֹהִים אֵינְנוּ נֹשְׂא פָנִים. כִּי אִם־בְּכָל־עַם וְעַם הִינָּה אוֹתוֹ וְעֹשֶׂה צְדָקָה רָצוּי הוּא לְפָנָיו.“ (מעשי השליחים 10: 34, 35).

למרות שמילים אלה עברנו אינן כל-כך מהפכניות, העובדה שהם באו מפיו של שמעון הייתה הודאה מדהימה. עלינו לזכור מי היה שמעון, מאיפה הוא בא, והעמדות שהיו לו ושעדיין נאבק עמם (גלטיים 2: 11-16). אולם ללא ספק, ניסיונו עם קורנליוס עזר לו לראות אפילו יותר בבירור את הטעות שבדרכיו, ועזרה לו לקבל תמונת מצב טובה יותר של מה שאלוהים התכוון לעשות עם מסר הבשורה.

קיראו את מעשי השליחים 10: 33. מה אמר קורנליוס לשמעון שהראה שהוא מבין, למרות בורותו, כי ללכת בעקבות האדון משמעו גם לציית לאדון? _____

_____

_____

קיראו את מעשי השליחים 11: 14. מה כתוב בפסוק על הצורך במתן הבשורה גם לאדם ירא שמיים כמו קורנליוס (שהרי הוא כבר האמין באלוהים...)? _____

_____

_____

כיצד עוזר לנו הכתוב ברומיים 2: 14-16 להבין מה שקרה עם קורנליוס? _____

_____

_____

כפי שראינו, קורנליוס היה גוי ירא שמיים (מעשי השליחים 10: 2), אם כי הוא עדיין היה לו הרבה מה ללמוד (כמו לכולנו בעצם...). עם זאת, בצומו, בתפילתו, ובמתן הנדבות נחשף לב פתוח לאדון; וכך, בתיזמון הנכון, אלוהים פעל באורח פלא בחייו. יש לזכור נקודה חשובה בסיפור זה על כך שלמרות שמלאך נגלה אליו, המלאך לא בישר לו את החדשות הטובות. במקום זאת, המלאך הכין את הדרך לקורנליוס לפגוש את שמעון, והלה סיפר לו אודות ישוע (מעשי השליחים 10: 34-44). אנחנו יכולים לראות כאן דוגמא לשיטה שבה האדון פועל דרך בני אדם כשליחים שלו לעולם.

החזון של שמעון

כפי שראינו אתמול, עד מועד הפגישה שבין שמעון וקורנליוס, חווה שמעון שינוי בגישה לגבי הגויים, שמאמינים יהודים אחרים עדיין לא הבינו (מעשי השליחים 10: 44,45). מה אירע ששינה את גישתו של שמעון?

קיראו את מעשי השליחים 10:9-22; 10:1-11. מה אומרים הפסוקים האלו על העמדות המבוצרות והשגויות שהיו לשמעון, שחיבו התערבות עליונה מיוחדת בכדי לפתוח את דעתו

חזרתו בתשובה של קורנליוס ותפקידו של שמעון במשימת העדות היו כל-כך חשובים למשימה של הקהילה שאלוהים קישר באופן על-טבעי עם שניהם; המבשר ומארחו: בעוד שהמלאך ביקר את קורנליוס, לשמעון ניתן חזון. כמו כן, שמעון התגורר ביפו בביתו של מעבד עורות (מעשי השליחים 9: 43; 10: 6,32), פרט שכדאי שלא לפספס. עיבוד עורות ומעבדי עורות נדחו עיי היהודים משום שהם טיפלו בגופות והשתמשו בהפרשות בתהליכי העיבוד. עיבוד עורות היה אסור בערים; שימו לב כי שמעון היה ממוקם "על-יד הַיָּם" (מעשי השליחים 10: 6). שהותו של שמעון עם מעבד העורות הצביעה על כך שכבר לפני חזונו, הוא הבין שחלק מהדעותיו הקדומות עמדו בניגוד לבשורה הטובה. גם לשמעון וגם למשפחתו של קורנליוס היה עליהם להיפטר ממטען יתר תרבותי. כל המין האנושי המיוצג ("מִכָּל-בְּהֵמַת הָאָרֶץ וְחַיָּה וְרֶמֶשׂ וְעוֹף הַשָּׁמַיִם") (פס' 12) בחזונו של שמעון, הם הילדים של אלוהים.

מקריאתו של שמעון למתן עדות לקורנליוס משתמע כי למרות שכל האנשים מקובלים על אלוהים, לא כל הדתות מקובלות באותה מידה. קורנליוס כבר היה אדם דתי כמעט כמו כל אחד אחר בעולם העתיק. כחייל רומאי הוא הכיר את הפולחן האליל מיטרה, וכקצין הוא בטח נטל חלק בהשתחויה לקיסר. אבל דתיות זו לא היתה מקובלת על אלוהים. יש כאן לקח היום למי שבא לדתות שאינן מושתתות על בסיס של שוויון עם דת ישראל המקראית. למרות שלפעמים זה נעשה ברוח של הפגנת תקינות פוליטית, גישה כזו מובילה לדילול הטענות המקראיות של ייחודה וסופיותה של האמונה באלוהי ישראל.

כיצד נוכל להראות כבוד לאנשים שאנו מאמינים שדתם מוטעית מבלי לתת את הרושם שאנחנו מכבדים את האמונות האלה בעצמנו? מה ההבדל בין כיבוד אנשים בהשוואה לכיבוד אמונות?

פסיקתה של מועצת ירושלים

ההצלחה הקודמת של השליחות לגויים העלתה שאלות מכריעות לקהילה הקדומה בקשר לדרישות שניתן היה לצפות מהגויים ההופכים למאמינים בישוע, אלו שהורכבו לאמונה (רומיים 17: 11). מתחים תמיד מופיעים כאשר אנשים מדתות ותרבויות אחרות מצטרפים לקהילת אמונה מיוסדת. במקרה הזה, יהודים משיחיים, עם ההערכה הגבוהה שלהם לדרישות של חוקי וטכסי התנ"ך, הניחו כי גויים מומרים יקבלו ויציתו לחוקים וטקסים אלה. העניין המרכזי היה ברית המילה, האינדיקציה היסודית לכניסתו של זכר לקהילה היהודית, המסמל עמידה בכל דרישות היהדות. האם על גוי הממיר דתו, לדת ישראל לעבור ברית מילה? מספר יהודים משיחיים ביהודה בהחלט חשבו כך, וקבעו בפסקנות בשפה תאולוגית נוקשה: שברית המילה חיונית להם לישועה.

מה קרה במועצת ירושלים שעזר ליישב נושא חשוב זה? (מעשי השליחים 15: 1-35).

למרות ששאלת ברית המילה הייתה הסיבה העיקרית להתכנסות מועצת ירושלים, עסקה המועצה במגוון רחב של מנהגים תרבותיים שהבשורה לא דורשת מממיר. פסק הדין של המועצה (פסי' 29-23) סיפק במה משותפת שעליה יוכלו יהודים משיחיים וגויים כאחד להנות מאחוות אחים. ערכים יהודיים יוחסו בכבוד, אבל גויים הורשו להימנע מברית המילה. החלטת המועצה הייתה מעשית ותאולוגית כאחד. נקבע דפוס לקהילה כיצד להתמודד עם נושאים ובעיות לפני שהפכו למחלוקת גדולה. שליחים מנוסים לומדים לזהות בעיות אמונה עיקריות ומתמקדים ולא נתקעים עם דברים שאינם חיוניים לאמונה.

איזה לקח נוכל לקחת ממועצת ירושלים שיכול לעזור לקהילה היום בטיפול בנושאים שנויים במחלוקת? מה עשתה מועצה זו שיכול לשמש כמודל עבורנו?

לימוד נוסף: קיראו את הפרק "יהודים וגויים" בספר "מעשי השליחים" שנכתב על-ידי אלן ג'יי וייט, עמ' 188-200.

"שמעון העיד על תדהמתו כאשר, בדברו דברי אמת למתאספים בביתו של קורנליוס, היה עד לרוח הקודש שצלחה על שומעיו, גויים ויהודים כאחד. אותו אור ותהילה שהשתקפו ביהודים הנימולים זרחו גם על פניהם של גויים ערלים. היתה זו אזהרתו של אלוהים לשמעון שלא יראה אחרים כנחותים, כי דמו של ישוע יכול לטהר מכל טומאה...".

"נאומו של שמעון הביא את האסיפה לנקודה שבה הם יכולים להקשיב בסבלנות לשאול ולבר-ניבא, שסיפרו על ניסיונותיהם בעבודה למען הגויים". (אלן ג'יי וייט, מעשי השליחים, עמ' 193, 194).

שאלות לדיון:

1. החזון של שמעון פורש פעמים רבות כתומך בטענה כי פג תוקפם של חוקי הכשרות שבתורה; במיוחד, כהצדקה לאכילת בשר טמא. המשמעות של החזון הוסברה על-ידי שמעון עצמו באופן ברור: "אֵךְ לִי הָרְאָה אֱלֹהִים שֶׁלֹא לְקַרְא לְשׁוֹם אָדָם 'שְׂקוּץ' או 'טָמֵא'." (מעשי השליחים 10:28). החזון לא היה, אפוא, על חוקי תזונה חדשים אלא על קבלתם של בני אדם אחרים כילדיו של אלוהים, ללא קשר למוצאם האתני, הלאומי, משלח-ידם, או דתם. אם כן, מדוע משתמשים אנשים בטיעון זה בהקשר לחוקי התזונה בכתובים? מה זה בא ללמד אותנו על מחויבותינו לזהירות באופן שבו אנו משתמשים ומפרשים את הכתובים?
2. הגו עוד ברומאים 16-14:2. כיצד עלינו כקהילה להתייחס לרעיון הזה במונחים של שליחות? מדוע עלינו לבשר לאלה שחוקי האלוהים חקוקים על ליבותם?
3. בשיעור של יום חמישי, דיברנו על מועצת ירושלים כמודל לקהילה היום. קיראו בעיון את הטקסטים על המועצה (מעשי השליחים 15:1-35). מה הם כמה מהדברים הספציפיים שעשתה המועצה המספקים מסגרת לקהילה כיום? הסתכלו על דברים כגון: (1) עדויות אישיות על מתן עדות בשליחות, (2) תפקיד הבשורה, (3) תפקידם של כתבי הקודש, (4) תפקידה של שליחות, ו(5) כיצד התנהגו חברי המועצה זה עם זה?